

И С Х О Д И Ш Т А O R I G I N A T I O N S

12

Савез Срба у Румунији

Филозофски факултет
Универзитета у Нишу

У овом броју часописа објављени су радови пријављени за
XI међународни научни скуп Материјална и духовна култура Срба у
мултиетничким срединама и/или периферним областима, који је одржан у
периоду од 17. до 18. октобра 2025. године на Филозофском факултету
Универзитета у Нишу.

This issue of the journal published papers submitted for the XI International
Scientific Conference Material and Spiritual Culture of Serbs in Multiethnic
Environments and / or Peripheral Areas, which was held at the Faculty of Philosophy
University of Niš, 17-18. October 2025.

Савез Срба у Румунији
Центар за научна истраживања и културу Срба у Румунији

Филозофски факултет
Универзитета у Нишу

Филолошки, историјски, филозофски и теолошки факултет
Западног универзитета у Темишвару

И С Х О Д И Ш Т А O R I G I N A T I O N S 12

Темишвар / Ниш
2026

<https://doi.org/10.46630/ish.12.2026>

САДРЖАЈ

Нина В. Аксић	
СИНКРЕТИЗАМ НАРОДНЕ РЕЛИГИЈЕ И ПРАВОСЛАВНЕ ПРАКСЕ У ОБРЕДУ СКИДАЊА УРОКА ПРИМЕРИ ИЗ СРПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА У РУМУНСКОМ БАНАТУ / SYNCRETISM OF FOLK RELIGION AND ORTHODOX PRACTICE IN THE RITUAL OF REMOVING THE EVIL EYE EXAMPLES FROM SERBIAN COMMUNITIES IN THE ROMANIAN BANAT	11
Милица М. Алексић	
БАНАТ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ / THE BANAT OF MILOŠ CRNJANSKI ...	31
Мирјана Д. Бојанић Ћирковић	
ДОПРИНОС АКАДЕМИКА ВОЈИСЛАВА ЂУРИЋА СРПСКОЈ КУЛТУРИ / THE CONTRIBUTION OF ACADEMICIAN VOJISLAV ĐURIĆ TO SERBIAN CULTURE	41
Бојана М. Вељовић Поповић	
ДИЈАЛЕКТИЗМИ У РОМАНУ <i>ПРЕОБРАЖЕЊЕ</i> ВИОЛЕТЕ ЈОВИЋ: НАРАТИВНИ И СТИЛСКИ ПОТЕНЦИЈАЛ ПРЕТЕРИТАЛНИХ ГЛАГОЛСКИХ ОБЛИКА / DIALECTISMS IN VIOLETA JOVIĆ'S NOVEL <i>PREOBRAŽENJE</i> : THE NARRATIVE AND STYLISTIC POTENTIAL OF PRETERITAL VERB FORMS	57
Mihaela Gh. Vlăsceanu	
THE BAROQUE AS A VEHICLE FOR CROSS-CULTURAL IDENTITY AND SPIRITUAL EXPRESSION IN ORTHODOX BANAT: A CASE STUDY OF FIVE COPIES OF STEFANOVIĆ ZAHARIJA ORFELIN'S PAPER ICONS IN STAN ZUGRAVU'S HERMENEIA / BAROK KAO SREDSTVO ZA PREKOGRANIČNI IDENTITET I DUHOVNO IZRAŽAVANJE U PRAVOSLAVNOM BANATU: STUDIJA SLUČAJA PET KOPIJA PAPIRNIH IKONA STEFANOVIĆ ZAHARIJE ORFELINA U HERMENELJI STANA ZUGRAVUL	69
Данка Г. Вујаклија	
ПОГЛЕДИ МИЛОЈКА ВЕСЕЛИНОВИЋА НА СЛОВЕНСКЕ ДИЈАЛЕКТЕ МАКЕДОНИЈЕ, ЗАПАДНЕ БУГАРСКЕ И ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ / MILOJKO VESELINOVIĆ'S VIEWS ON THE SLAVIC DIALECTS OF MACEDONIA, WESTERN BULGARIA, AND EASTERN SERBIA	87
Васил С. Дрвошанов	
ПРИЛОЗИТЕ НА МИЛИВОЈ ПАВЛОВИЋ ЗА МАКЕДОНСКИТЕ ДИЈАЛЕКТИ ОБЈАВУВАНИ ВО „СКОПСКИ ГЛАСНИК“ / MILIVOJ PAVLOVIC'S ARTICLES ON MACEDONIAN DIALECTS PUBLISHED IN “SKOPSKI GLASNIK”	101

Милина М. Ивановић Баришић УПОТРЕБА ВАТРЕ У БОЖИЋНИМ ОБИЧАЈИМА КОД СРБА У РУМУНСКОМ БАНАТУ / FIRE AND EMBERS IN CHRISTMAS CUSTOMS AMONG SERBS IN THE ROMANIAN BANAT	109
Марина С. Јањић МОТИВАЦИОНА И КОГНИЦИОНА УЛОГА БОЈА У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА / MOTIVATIONAL AND COGNITIVE ROLE OF COLORS IN TEACHING SERBIAN LANGUAGE	119
Надежда Д. Јовић <i>ЛЕСКОВАЧКИ ЗБОРНИК</i> КАО ПУТОКАЗ ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ЈЕЗИЧКЕ ПРОШЛОСТИ ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ У XVIII И XIX ВЕКУ / <i>LESKOVAČKI</i> <i>ZBORNIK</i> AS A GUIDE FOR THE STUDY OF THE LINGUISTIC PAST OF SOUTHEASTERN SERBIA IN THE 18TH AND 19TH CENTURIES	137
Милица А. Кандић ПОМОРИШЈЕ И ПРИРОДНЕ НЕПОГОДЕ У ЗБИРЦИ ПРИПОВЕДАКА <i>ДОЛИНОМ МОРИША</i> ЛАЗАРА ИЛИЋА / POMORIŠJE AND NATURAL DISASTERS IN LAZAR ILIĆ'S SHORT STORY COLLECTION THROUGH THE VALLEY OF THE MUREȘ	151
Adrian Cîntar THE DEPORTATION OF SERBIAN FAMILIES TO BĂRĂGAN AN ETHNIC AND STATISTICAL STUDY / ДЕПОРТАЦИЈА СРПСКИХ ПОРОДИЦА У БАРАГАН ЕТНИЧКА И СТАТИСТИЧКА СТУДИЈА	163
Александра С. Лукић ПСИХОАНАЛИТИЧКО ЧИТАЊЕ ДРУГОСТИ У РОМАНУ <i>ГОСПОЂИЦА</i> ИВЕ АНДРИЋА У КОНТЕКСТУ САРАЈЕВСКОГ РАТНОГ И ПОСЛЕРАТНОГ ИСКУСТВА / A PSYCHOANALYTIC STUDY OF OTHERNESS IN IVO ANDRIĆ'S NOVEL <i>THE WOMAN</i> FROM SARAJEVO : WAR AND POSTWAR CONTEXTS	181
Горан М. Максимовић ЛИЧНОСТ И КЊИЖЕВНО ДЈЕЛО АНЂЕЛКА КРСТИЋА У ИСТОРИЈАМА, ПРЕГЛЕДИМА И ХРЕСТОМАТИЈАМА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ / THE PERSONALITY AND LITERARY WORK OF ANĐELKO KRSTIĆ IN HISTORIES; REVIEWS AND CHRESTOMATIES OF SERBIAN LITERATURE	191
Бранкица Ђ. Марковић СТО ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈЕ НА СТРАНИЦАМА СРПСКОГ ДИЈАЛЕКТОЛОШКОГ ЗБОРНИКА / ONE HUNDRED AND TWENTY YEARS OF DIALECTOLOGY IN THE PAGES OF THE SERBIAN DIALECTOLOGICAL JOURNAL	205

Драгана М. Милић	
НАЈСТАРИЈА ПИСАНА ИСТОРИЈА ПОСВЕЋЕНА МАНАСТИРУ МЕСИЋ / LE PLUS ANCIEN RÉCIT HISTORIQUE ÉCRIT DU MONASTÈRE DE MESIĆ	221
Катарина С. Милојковић	
ОБРЕД, РЕЧ, РИТУАЛ: БАЈАЊА У КУЛТУРНОМ КОНТЕКСТУ СРБА И КАРАШЕВАКА / RITE, WORD, RITUAL: FOLK INCANTATIONS (OR SPELLS) IN THE CULTURAL CONTEXT OF SERBS AND KRASHOVANI	237
Тања З. Милосављевић	
ЛЕКОВИТО БИЉЕ У ПРИЗРЕНСКО-ТИМОЧКОЈ ЛИНГВОКУЛТУРИ / MEDICINAL HERBS IN THE PRIZREN–TIMOK LINGUOCULTURE	249
Милица М. Михајловић	
НАРОДНА КЛЕТВА У ПРИЗРЕНСКО-ТИМОЧКОЈ ОБЛАСТИ: ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ АСПЕКТ / THE FOLK CURSE IN THE PRIZREN– TIMOK AREA: A DIALECTOLOGICAL PERSPECTIVE	265
Eusebiu I. Narai	
ASPECTS DE L'ACTIVITÉ DE LA PETITE ENTENTE AU DERNIER TRIMESTRE DE 1933, REFLÉTÉS DANS LES PAGES DU QUOTIDIEN BANATIAN «L'OUEST». ÉTUDE DE CAS: LES MOIS NOVEMBRE ET DECEMBRE 1933 ASPECTS OF THE ACTIVITY OF THE LITTLE UNDERSTANDING IN THE LAST QUARTER OF 1933, REFLECTED IN THE PAGES OF THE BANATIAN DAILY THE WEST. CASE STUDY: NOVEMBER AND DECEMBER 1933	275
Александар М. Новаковић	
СТАТУС СРПСКОГ ЈЕЗИКА У УЏБЕНИКУ НАШ ЈЕЗИК АМЕРИЧКОГ УНИВЕРЗИТЕТА КОЛУМБИЈА / THE STATUS OF THE SERBIAN LANGUAGE IN THE TEXTBOOK NAŠ JEZIK OF COLUMBIA UNIVERSITY	295
Алекса Поповић	
PASSO AUGUSTO - ЦРТИЦА ИЗ ИСТОРИЈСКЕ ГЕОГРАФИЈЕ XVIII ВЕКА / PASSO AUGUSTO - UNE NOTE DE LA GÉOGRAPHIE HISTORIQUE DU XVIIIème SIÈCLE	309
Слободанка С. Пртија	
ЛАТИНИЗМИ У ЈЕЗИКУ ШТАМПЕ НЕКАД И САД / LATIN LOANWORDS IN THE LANGUAGE OF THE PRESS: THEN AND NOW	319
Михај Н. Радан	
КРСНА СЛАВА КАРАШЕВАКА – СЛАВЕЊЕ, СВЕТИТЕЉ или СВЕТАЦ / PATRON OF THE HOUSE – SLAVA – AMONG THE CARASHOVEANS	333
Слободан Н. Реметић	
СТО ДВАДЕСЕТ ГОДИНА СРПСКЕ ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈЕ / ONE HUNDRED AND TWENTY YEARS OF SERBIAN DIALECTOLOGY	345

Ана Р. Савић-Грујић	
ПРИЛОГ ОПИСУ ЛЕКСИКЕ ГОДИШЊИХ ОБИЧАЈА У ГОВОРИМА ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ / THE LEXICON OF ANNUAL CUSTOMS IN THE DIALECTS OF SOUTHEASTERN SERBIA	369
Сандра Г. Савић	
ИЗ ОНОМАСТИКЕ ЗАПЛАЊА – ЖЕНСКА ЛИЧНА ИМЕНА С КРАЈА 19. ВЕКА / FROM THE ONOMASTICS OF ZAPLANJE – FEMALE PERSONAL NAMES FROM THE LATE 19TH CENTURY	381
Зоран М. Симић	
ПРОНОМИНАЛНА РЕДУПЛИКАЦИЈА У СРПСКОМ ГОВОРУ ПОЉАДИЈЕ У РУМУНИЈИ / PRONOMINAL REDUPLICATION IN THE SERBIAN SPEECH OF POLJADIA IN ROMANIA	395
Зоран Спасовски	
ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА У ТОПОНИМИЈИ / DIALECTOLOGY IN TOPONYMY	407
Драгана В. Станковић	
КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА ДОБРОГ И ЛОШЕГ У ЈЕЗИЧКОЈ СЛИЦИ СВЕТА ВРАЊАНАЦА (НА МАТЕРИЈАЛУ ВРАЊСКИХ ПОСЛОВИЦА ХАЏИ ТОДОРА ДИМИТРИЈЕВИЋА) / CONCEPTUALIZATION OF GOOD AND EVIL IN THE LINGUISTIC WORLDVIEW OF THE PEOPLE OF VRANJE (BASED ON THE PROVERBS OF HADŽI TODOR DIMITRIJEVIĆ)	417
Душан Р. Стефановић	
ТИПОВИ ЖЕНСКИХ ЛИЧНИХ НАДИМАКА СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ / К СЕМАНТИЧЕСКОЙ ТИПОЛОГИИ ЖЕНСКИХ ЛИЧНЫХ ПРОЗВИЩ В КОСОВО И МЕТОХИИ	433
Татјана Трајковић	
ДИЈАЛЕКТОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА НА ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУ У НИШУ КАО ДОПРИНОС СРПСКОЈ ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈИ / DIALECTOLOGICAL RESEARCH AT THE FACULTY OF PHILOSOPHY IN NIŠ AS A CONTRIBUTION TO SERBIAN DIALECTOLOGY	443
Ђорђина М. Трубарац Матић	
ПОЗИВАЊЕ МРТВИХ РОЂАКА ЗА ТРПЕЗУ: ОБРЕДНО-КАЛЕНДАРСКИ ОКВИР ОБИЧАЈА МЕЂУ СРБИМА У КЛИСУРИ (РУМУНИЈА / CALLING DECEASED RELATIVES TO THE FEAST: THE RITUAL-CALENDAR FRAMEWORK OF THE CUSTOM AMONG SERBS IN CLISURA (ROMANIA)	463
Лидија В. Чолевић	
КУЛТУРНА ДИПЛОМАТИЈА: СРПСКО-РУМУНСКИ ОДНОСИ / CULTURAL DIPLOMACY SERBIAN-ROMANIAN RELATIONS	475

Маца Царан Андрејић, Јанко Губани СПОЉНИ ЈЕЗИЧКИ УТИЦАЈИ КАО ИНИЦИЈАТОР СРПСКО-РУ- МУНСКОГ БИЛИНГВИЗМА У РУМУНСКОМ БАНАТУ / EXTERNAL LINGUISTIC INFLUENCES AS A CATALYST FOR SERBIAN-ROMANIAN BILINGUALISM IN THE ROMANIAN BANAT	489
Дијана М. Црњак, Биљана М. Савић О КОНСОНАНТИЗМУ РОМАНА <i>ШАПАТИ МАЛЕ ВЛАШКЕ</i> СЛАВИЦЕ ГАРОЊЕ / CONSONANTISM IN THE NOVEL „ŠAPATI MALE VLAŠKE” BY SLAVICA GARONJA	497
Слађана М. Цукут МИКРОТОПОНИМИ ШИПОВА КАО ОДРАЗ ГЛАСОВНИХ ДИЈАЛЕКАТСКИХ ОСОБИНА / MICROTOPONYMS OF ŠIPOVO AS A REFLECTION OF DIALECTAL PHONETIC FEATURES	511
Мирјана Илић ДИЈАЛЕКАТСКИ РЕЧНИК И ЛИНГВОКУЛТУРОЛОГИЈА / DIALECT DICTIONARY AND LINGUOCULTUROLOGY	525
Теодора Љ. Де Лука, Бојана Б. Богдановић ФУНКЦИЈА ОБИЧАЈА КУМАЧЕЊЕ У ДРУШТВЕНОЈ СТРУКТУРИ КОД СРБА У РУМУНИЈИ / THE FUNCTION OF THE RITUAL OF KUMAČENJE IN THE SOCIAL STRUCTURE OF SERBS IN ROMANIA	539
 ОКРУГЛИ СТО „120 ГОДИНА СРПСКЕ ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈЕ” / SYMPOSIUM „120 YEARS OF SERBIAN DIALECTOLOGY”	
Слободан Реметић СТО ДВАДЕСЕТ ГОДИНА <i>СРПСКОГ ДИЈАЛЕКТОЛОШКОГ ЗБОРНИКА</i> – ПРАВА ВРЕДНОСТ НЕ ЗАСТАРЕВА / ONE HUNDRED AND TWENTY YEARS OF THE <i>SERBIAN DIALECTOLOGICAL COLLECTION</i> – TRUE VALUE NEVER FADES –	555
Слободан Реметић ВЕЛИКО МАЛО ДЕЛО ВЕЛИКОГ НАУЧНИКА / A GREAT LITTLE WORK OF A GREAT SCIENTIST	561
Срето Танасић ДИЈАЛЕКТОЛОШКА ЕКСКУРЗИЈА АЛЕКСАНДРА БЕЛИЋА У ХЕРЦЕГОВИНУ / ДИЈАЛЕКТОЛОГИЧЕСКАЯ ЭКСКУРСИЯ АЛЕКСАНДРА БЕЛИЧА В ГЕРЦЕГОВИНУ	565
Радивоје Младеновић СРПСКИ ДИЈАЛЕКАТСКИ КОРПУС 120 ГОДИНА ПОСЛЕ <i>ДИЈАЛЕКАТА</i> <i>ИСТОЧНЕ И ЈУЖНЕ СРБИЈЕ</i> – СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВА / SERBIAN DIALECT CORPS 120 YEARS AFTER THE <i>DIALECTS OF EASTERN AND</i> <i>SOUTHERN SERBIA</i> – STATUS AND PERSPECTIVES	573

Јордана Марковић ОНОМАСТИЧКИ ПОДАЦИ КАО ГРАЂА ЗА ДИЈАЛЕКТОЛОШКА ПРОУЧАВАЊА / ONOMASTIC DATA AS MATERIAL FOR DIALECTOLOGICAL STUDIES	581
Драгана Радовановић СРПСКА ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА ДАНАС – ИЗМЕЂУ ТРАДИЦИЈЕ, МОДЕРНИХ МЕТОДОЛОГИЈА И САВРЕМЕНИХ ТЕХНОЛОГИЈА / SERBIAN DIALECTOLOGY TODAY: BETWEEN TRADITION, MODERN METHODOLOGIES AND CONTEMPORARY TECHNOLOGIES	593
Михај Радан СИНТЕТИЧКИ ПРИКАЗ УТИЦАЈА РУМУНСКОГ ЈЕЗИКА НА ГОВОРЕ КАРАШЕВАКА СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА СИНТАКСИЧКИ И ЛЕКСИЧКИ СЕГМЕНТ / SYNTHETIC VIEW OF THE INFLUENCE OF THE ROMANIAN LANGUAGE ON CARASHOVEAN IDIOMS WITH SPECIAL EMPHASIS ON THE SYNTACTIC AND LEXICAL SEGMENTS	609
Драга Бојовић ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА У ЦРНОЈ ГОРИ У СВИЈЕТЛУ СРПСКЕ ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈЕ / DIALECTOLOGY IN MONTENEGRO IN THE LIGHT OF SERBIAN DIALECTOLOGY	625
Васил Дрвошанов ДИЈАЛЕКТИТЕ ВО СВЕТЛИНАТА НА АРЕАЛНАТА ЛИНГВИСТИКА / DIALECTS IN THE LIGHT OF AREAL LINGUISTICS	637